Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIII. Cena lista je $4.00. Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., petek, 9. aprila (April 9th) 1920. Subscription $4.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 84.

Published and distributed under permit (No. 146) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

TELEFONSKA DRUŽBA IZRABLJA SLABO SLUŽBO V SVOJO KORIST.

ZASLIŠANJE O PRITOŽBAH SE VRŠI PRED KOMISIJO ZA JAVNE POTREBŠČINE.

Družba se izgovarja, da zaradi zaradi nizkih dohodkov ne more povišati števila telefonistk.

Chicago, Ill. — Pred državno komisijo za javne potrebščine se vrši zaslišavanje zaradi telefonske družbe. Pri zaslišanju je navzoč tudi advokat družbe William D. Bangs, ki išče vzroke za slabo telefonsko službo tam, kjer jih ni.

Priče, ki so bile zaslišane, so izpovedale, da dobe zvezo z napačno številko po petkrat, preden dobe zvezo s pravo številko, ki so jo poklicale. Največkrat pa dobe za odgovor, da je črta okupirana, na kateri je številka, ki so jo poklicali. Zastopnik tvrdke S. M. Silverman & Co. je izpovedal, da telefonski zvonec zazvoni večkrat čez dan, a vselej je klicana druga stranka. Izjavil je, da je telefonska služba pod vsako kritiko, za kar je rabil navaden ljudski izraz "punk." Ko je na vprašanje zastopnika državnega pravdnika pojasnil, da ta beseda pomeni, da je telefonska služba pod vsako kritiko, se je takoj oglasil advokat družbe in izjavil, da je služba zaradi tega pomanjkljiva, ker so cene tako nizke, da družba ne more nastaviti še en tisoč telefonistk, ki so potrebne za opravljanje redne službe.

Zaslišane so bile še druge priče, ki so druga za drugo izpovedale, da je telefonska služba za nič. Louis Lempke, zemljiščni trgovec, je izpovedal, da je neki dan izgubil kupčijo za šest sto dolarjev, ker ni dobil zveze s stranko, ki jo je klical.

Značilna pa je izjava advokata družbe, ki je izjavil, da družba ne more nastaviti še en tisoč telefonistk, ker so cene prenizke. Če je to res, kar je izjavil advokat družbe, ali ne uganja družba sabotažo in sicer sabotažo na naročnikih, ki morajo plačati za telefonsko službo, pa jo ne dobe, ker se družbi zde cene prenizke. Telefonska družba je napravila pogodbo z vsako stranko za redno telefonsko službo, za kar mora stranka plačati pogojeno vsoto denarja. Družba se te pogodbe ne drži in se zdaj izgovarja, da so telefonske cene prenizke, ker ne more nastaviti še en tisoč telefonistk. Ali ni to sabotaža? Obrnimo dolar, pa poglejmo stvar z delavske strani. Delavci v tovarni so zahtevali na pr. povišanje mezde. Tovarnar noče povišati mezde, delavci pa prihajajo v tovarno in postavajo okoli strojev, nočejo delati, ko se stroji obračajo in pravijo, da za odmerjeno mezdo ne morejo porabiti več svoje delovne moči, ker mezda ne zadostuje, da si nadomestijo svoje porabljene delovne moči. Kaj bi k takemu početju delavcev rekli tovarnarji? Vse velebizniško časopisje bi hkratu zakričalo, da delavci uganjajo sabotažo. Vprav tako pa zdaj nastopa telefonska družba in niti eden velebizniški list se ne oglasi in izjavi, da telefonska družba uganja sabotažo.

Če ta telefonska družba po svojem advokatu izjavlja, da zaradi prenizkih cen ne more nastaviti še en tisoč telefonistk, je to prazen izgovor. Družba se je napram strankam zavezala, da bodo imele redno telefonsko službo in njena dolžnost je, da se drži pogodbe tako, kot je zapisana. Kadar bo družba uvedla redno telefonsko službo in se stranke ne bodo v tako velikem številu pritoževale zaradi nerednosti v službi, bo imela družba šele pravico zahtevati, da se povišajo cene, če bo dokazala, da ima res izgubo. Tako je pa velika nesramnost od družbe, ki nima para na svetu, če družba zahteva, da se povišajo telefonske cene, preden je uvedla redno telefonsko službo. Ves svet bi se smejal tovarnarju, ki bi se pri izročanju blaga izgovarjal, da je zaradi tega blago pomanjkljivo, ker je cena prenizka, za katero se je pogodil, da dostavi blago. In ravno tako je tudi telefonska družba ossmešila le sebe s svojo izjavo, zakaj je telefonska služba pomanjkljiva.

ŠVEDSKA ODPRE TRGOVINO Z RUSKO SOVJETSKO REPUBLIKO.

Stockholm, 8. apr. — Krasin, trgovski komisar ruske sovjetske vlade, je sklenil pogodbo s švedsko socialistično vlado za trgovino med obema državama. Trgovina se začne takoj, kakor hitro Anglija in Francija umakneta njune bojne ladje z Baltiškega morja. Krasin je obljubil Švedski, da bo sovjetska vlada odškodila gotove Švede za konfiscirana posestva v Rusiji.

INTRIGE ANGLIJE ZA POSEST CARIGRADA.

Ali je angleška vlada potisnila Bolgarsko na stran centralnih držav v vojni?

BOJI MED FRANCOZI IN TURKI V MALI AZIJI.

Sofija, Bolagrska, 7. apr. — Okupacija Carigrada po Angležih je zelo pretresla vse balkanske državice. Z enim samim udarcem so se sesule stare ruske sanje, ki so živele od časa Petra Velikega, kakor tudi aspiracije Grkov za oživljenje Bizanta. Grki sicer še vedno sanjajo, da dobe Tracijo do Čataldže.

Na Bolgarskem se križajo mnenja. Bolgari se spominjajo raznih potez Anglije iz začetka vojne in zdaj jim je marsikaj jasno. Ko je bilo v Bolgariji razvidno, da je vojna neizogibna in je bilo le vprašanje, za katero stran se naj odloči bolgarska vlada, so angleški diplomatje dali razumeti Bolgarom, da rajši vidijo, če se Bolgarska pridruži Nemčiji in napove vojno Rusiji, da se na ta način zapre Rusiji pot do Carigrada.

Anglija je sicer podpirala tajni pakt z Rusijo, da dobi zadnja Carigrad, ampak istočasno je igrala drugo karto in danes se vidi, da je dobro igrala.

Carigrad, 8. apr. — Manjše praske med Angleži in turškimi vstaši v Anatoliji so na dnevnem redu. Čete Mustafa Kemal paše sicer niso sposobne za ofenzivo, toda Anglija noče izgubiti časa, da zlomi tudi defenzivno moč turške rebelne armade. Britiški poveljniki so umaknili svoje garnizije iz notranjih krajev Anatolije in organizirali bojno črto, ki se vleče od Ismidskega zaliva, 55 milj južnovzhodno od Carigrada; na ta način so Angleži zasedli vsa pota na suhem, ki vežejo Carigrad z Malo Azijo, dočim so bojevanje v Anatoliji prepustili Francozom.

Vesti iz Bolgarske se glase, da je ljudstvo zelo razkačeno vsled poročila, da bo Grška zasedla Tracijo. Bolgari so pričeli organizirati čete prostovoljcev in pričakovati je bojev z Grki.

London, 8. apr. — Iz Bejruta v Mali Aziji poročajo, da francoske čete prodirajo od Kilisa proti Aintabu. Turki ovirajo prodiranje in vrše se ljut boj. Nekaj francoskih garnizij se je umaknilo.

BITKA MED POLICIJO IN BANDITOM.

St. Louis, Mo. — Bandit je nepričakovano vstopil v prostore Easton-Taylor Trust kompanije. Postavil je navzoče v vrsto, nakar jim je pobral denar. Odnesel je s sabo okoli dvajset tisoč dolarjev. Od tukaj je bežal v bližnje gledališče, kjer se je utrdil na prostoru, ki služi orkestru. Policija mu je bila takoj za petami in pričela je bitka, v kateri je padel bandit in en policijski stražnik.

KAOS NA ŽELEZNICI DRAŽI ŽIVLJENSKE POTREBŠČINE.

VELEBIZNIŠKO ČASOPISJE SKUŠA PRIKRITI PRAVI POLOŽAJ.

Kolodvorski uslužbenci so podali resignacijo tudi v drugih mestih.

Chicago, Ill. — Velebizniško časopisje trdi, da se tovorni obrat vrši do 45 odstotkov od normale, prihodnji dan pa naraste do 60 ali 75 odstotkov, nekoliko niže pa pravi, da se je število kolodvorskih uslužbencev pomnožilo na šestnajst tisoč pet sto, ki so podali rezignacije in da v štiri in dvajsetih urah ne bo tekla po dikaških železniških tirih niti ena lokomotiva za premikanje voz in sestavljanje tovornih vlakov, ker se pridruži organizaciji kolodvorskih uslužbencev nadaljnih sedem tisoč pet sto železničarjev.

Če je zadnje resnično, je prvo zlagano, kajti celo lajik ne bo verjel, da postaja železniški obrat normalen, ako se množi število tistih, ki so prenehali z delom. Premikanje železniških voz in sestavljanje vlakov pa ni delo, ki ga razume človek prvi dan, ko pride v železniško službo. Nekaterim vzame mesece in mesece, da poznajo kolodvor, tire in ogibališča, da so zmožni opravljati delo brez napak z zlimi posledicami, če je tovorni kolodvor količkaj velik. Torej z zelenimi ljudmi se ne more to delo opravljati tako kot z izvežbanimi.

Da je kaos na železnicah govori dejstvo, da gredo živilske cene navzgor, in da velebizniško časopisje stoka, da zaloga premoga v Chicagu zadostuje le za en teden. Na to stokanje odgovarjajo železniški ravnatelji, da se ni treba bati pomanjkanja živil in premoga, ker bodo najprvo prevažali le živila in premog. Kako reden je železniški tovorni promet, govori fakt, da so odpustili v klavniškem okraju do štirideset tisoč klavniških delavcev, ker ne prihaja klavna živina v mesto.

Preden so železnice prišle zopet pod privatno kontrolo, je velebizniško časopisje pelo slavospeve privatnim lastnikom železnic in napadalo vladno kontrolo nad železnicami. Zdaj imamo privatno kontrolo, in kaj se je zgodilo? Kaos je na železnicah, ne samo v Chicagu, ampak tudi v drugih mestih, kar pripovedujejo brzojavke, ki prihajajo v Chicago.

Chicago ima največje železniško križišče na svetu. Za njim je Buffalo, N. Y. Iz tega mesta poroča brzojav, da je prenehalo z delom 2,700 kolodvorskih uslužbencev in da železniški uradniki priznajo, da je položaj resen. Strojevodje in kurjači so sklenili, da bodo podpirali kolodvorske uslužbence. Kolodvorski uslužbenci so predložili svoje zahteve, ki so enake predloženim zahtevam v Chicagu.

Iz Kansas Cityja, Mo., poročajo, da je prenehalo z delom 2,500 kolodvorskih uslužbencev. V St. Louisu se uslužbenci organizirajo v novi organizaciji kolodvorskih uslužbencev, ki predloži svoje zahteve kot v Chicagu. V Cincinnatiju zahtevajo skladiščni delavci povišanje mezde, v Dekaturju, Ill., so pa prenehali delati premikači iz simpatije do kolodvorskih delavcev v Chicagu. Odklonili so premikati vozove vlakov, ki prihajajo iz Chicaga, ali pa odhajajo v Chicago.

RUDNIŠKI PODJETNIKI PRIDEJO PRED KOMISARJA V PONDELJEK.

Chicago, Ill. — Štirinajst rudniških podjetnikov, ki so obtoženi kriminalne zarote za podražitev premoga, pridejo v pondeljek pred zveznega komisarja Masona, da jih zasliši. Slišijo se glasovi, da bodo podjetniki nastopili proti zahtevi, da pridejo pred zvezno sodišče v Indianapolisu.

ITALIJA PRED NOVO GENERALNO STAVKO; ŠTRAJK V FLORENCIJI.

London, 8. apr. — Iz Rima poročajo, da je razglašena generalna stavka v Florenci, ki se razširja po severni Italiji. Izvrševalni odbor socialistične stranke se bavi z vprašanjem generalnega štrajka po vsej Italiji. Poslanec Malatesta, vodja ekstremistov, vodi gibanje za generalni štrajk. Kriza je prišla vsled napadov karabinarjev na delavce v Bologni.

V OKUPIRANIH NEMŠKIH MESTIH TEČE KRI

Francoski samorci so ubili tri moške, tri žene in enega otroka v Frankfurtu.

VELIKO RAZBURJENJE V NEMČIJI.

London, 8. apr. — Depeša iz Amsterdama pravi, da število mrtvih Nemcev v Frankfurtu znaša 13, dočim je 36 ranjenih. — Iz Berlina poročajo, da Muellerjeva vlada pade vsak čas. Večinski socialisti so prišli v veliko zadrego, ko je Karl Legien, predsednik Zveze strokovnih unij, predložil vladi brezpogojno zahtevo, da mora takoj umakniti narodno gardo iz Ruhra. Legien in ostali voditelji delavcev dolže vlado, da je s svojo neumno taktiko povročila francosko invazijo.

Frankfurt, Nemčja, 8. apr. — Maročani, afriški črnci, katere so francoski militaristi nagnali v Nemčijo, so včeraj ubili sedem oseb, ko so streljali iz strojnic na ljudsko množico na Schillerplatzu pred hotelom Imperial v tem mestu. Večje število oseb je obležalo ranjenih.

Pred omenjenim hotelom, v katerem se je nastanil glavni štab francoske armade, je bilo zbranih kakih dvesto ali tristo oseb, neoboroženih civilistov, moških, žensk in otrok. Pred hotelom je bil kordon Maročanov s strojnicami. Kako je nastal nemir, ni še ugotovljeno. Francozi pravijo, da so Nemci zasmehovali in psovali črnce. Gotovo je, da je počila francoska puška in takoj nato so zaregljale strojnice. Množica se je hitro razkropila, na tlaku je pa ležalo sedem mrličev in več ranjenih. Ubiti so bili trije moški, tri žene in neki deček.

Pozneje se je raznesla v mestu nepotrjena vest, da je bilo več Maročanov, ki so streljali v množico, linčanih. Trupla dveh črncev sta bila baje najdena v reki.

Krvavi dogodek je vsekakor elektriziral ozračje. Velika razburjenost je nastala v Frankfurtu in najbrž se razširja tudi po deželi. Francozi so se pripravili za nadaljne izgrede in močne vojaške patrulje v oklopnih avtomobilih in tanki ropočejo neprenehoma po ulicah. Vojaki imajo povelje streljati na ljudi na vsako znamenje odpora. 500 nemških policajev, ki so bili prvi dan okupacije razoroženi, je bilo včeraj zopet oboroženih in francoski poveljnik jim je ukazal skrbeti za red.

Frankfurt in okolica izgledata, kakor da sta že del Francije. Železniška zveza z Nemčijo je pretrgana in telefonske ter telegrafske črte poslujejo v smeri proti Franciji.

Pariz, 8. apr. — Iz Nancyja javljajo, da je veliko število vojaških čet dobilo povelje odriniti proti Nemčiji. Med francoskim prebivalstvom je zavladalo veliko razburjenje. Vsi velikonočni odpusti vojakov so preklicani in vojaki so dobili navodilo, da se vrnejo k svojim polkom.

Coblenz, Nemčija, 8. apr. — Skozi to mesto so danes šli štirje vlaki francoskih čet iz Mainza proti Bonnu in Seigbergu. Na cesti med Badnauhenom in Niederwollstadtom je francoska patrulja zadela ob nemško patruljo in izmenjanih je bilo nekaj strelov; na vsaki strani je bil ranjen po eden vojak. Železniški obrat v Po-

(Dalje na 3. strani.)

PAŠIČ JE DAL REKO ITALIJI!

Brzojavki iz Pariza in Rima sporočata, da sta Pašič in Nitti rešila jadransko vprašanje. Italija dobi Reko in Opatijo, Jugoslavija pa Sušak (in skalo z božjepotnim Trsatom in) Skader.

London, 8. aprila. — Po več mesecih pogajanja, groženj in bojev se je končno dosegel sporazum med Italijo in Jugoslavijo vsled spornega jadranskega vprašanja, kakor se glasi poročilo iz Pariza in Rima. Italija je dobila Reko.

Poročilo iz Pariza, ki ga je prejel "Matin" iz Milana, se glasi:

"Iz jugoslovanskih virov se poroča, da sta se vladi v Belgradu in Rimu pobotali zaradi jadranskega vprašanja. Italija dobi popolno suverenstvo čez Reko, Jugoslovani pa dobe pas ozemlja okrog mesta s Sušakom; dalje dobe Skadar."

Brzojavka iz Rima, ki se opira na poročilo iz Zadra, se pa glasi:

"Iz Zadra javljajo, da sta italijanski ministrski predsednik Nitti in Nikola Pašič, predsednik jugoslovanske mirovne delegacije, dosegla sporazum na temelju sledečih pogojev: Italija dobi Reko in Opatijo, Jugoslavija pa Sušak in Skader."

Poroča se, da je Lloyd George odobril sporazum.

Carigrad, 8. apr. — Iz Belgrada javljajo, da se je tam danes pričelo zborovanje raznih političnih voditeljev in zastopnikov strank glede na jadransko vprašanje. Konference se je udeležil tudi Pašič, ki je prišel direktno iz Pariza. Konferenčniki so mnenja, da Jugoslavija sprejme Wilsonovo sugestijo, ki je navedena v Wilsonovi februarski spomenici, da se obe sporni stranki podvržeta sklepu treh vlad — na primer francoske, angleške in ameriške — ki niso direktno prizadete v sporu. Italija ne more biti sporna stranka in obenem sodnik v svoji zadevi. Vendar pa bo Jugoslavija prej poskusila vse, da se doseže direktni sporazum z Italijo.

V srbskih političnih krogih obžalujejo, da se Amerika premalo zanima za usodo Skadra v Albaniji, ki je srbskega izvora in neizrečeno potreben Srbom in Črnogorcem.

Belgrad, 3. apr. — (Po inform. biroju SHS v Washingtonu.) — Dragoljub M. Pavlović, vseučiliščni profesor in prvi predsednik začasnega Narodnega predstavništva, je danes umrl.

Rim, 8. apr. — "Epoca" javlja, da je italijanska vlada uradno priznala vlado in avtonomno ustavo Albanije.

12-LETNA ŽENA ZAHTEVA ZAKONSKO LOČITEV.

New York, N. Y. — 12-letna Kitajka Ana Lee Nong, ki je zakonska žena David Lee Nonga, je po svojem varuhu (jerobu) uložila tožbo za zakonsko ločitev. Otrok se je poročil v novembru 1919. v Binghamu, N. Y.

EKSPLOZIJA Z USODEPOLNIM UČINKOM.

Ponca, Okla. — V neki tukajšnji restavraciji, nad katero se je nahajalo prenočevališče, se je dogodila razstrelba s silnim učinkom. Tri osebe pogrešajo, ena pa leži s težkimi poškodbami v bolnišnici.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto jasno. Vzhodni vetrovi. Stanje temperature v zadnjih 24. urah: najvišja 34, najnižja 24. Solnce izide ob 5:21, zaide ob 6:23.

DELAVCI SO DOSEGLI LEPE VSPEHE NA VOLIŠČU

SPOZNANJE PRIHAJA, DA JE GLASOVNICA BOLJŠE OROŽJE KOT STAVKA.

Političarji starih strank si manejo oči in vprašujejo, kaj je to.

Chicago, Ill. — V Chicagu ni delavstvo izvolilo nobenega svojega zastopnika v mestni svet, ampak oba kandidata, ki sta prišla v ožjo volitev, sta ostala v častni manjšini, dasiravno so se demokratje in republikanci združili, da ju porazijo. Poročila o delavskih zmagah prihajajo iz drugih mest v Illinoisu, kar govori, da se je delavstvo pričelo zavedati, da je glasovnica njegovo najboljše orožje, s katerim lahko več doseže, kot pa s stavkami.

Političarji starih strank skimavaje in zijajo, kaj se je zgodilo s volilci, da ne volijo kandidatov, ki jih njim priporočajo kot najboljše može, kateri so pri volji žrtvovati se za ljudsko blagostanje.

Ti političarji so sicer opazili znamenja na steni, toda smatrali jih niso za resna, kajti domišljali so si, da imajo volilce na konopcu, da je njim treba le migniti, pa volijo po njih želji.

Velebizniško časopisje poroča prav malo in v skritem kotičku o teh delavskih zmagah, ker se ravna po načelu, da je toliko bolje za privatne interese, čim manj izve ljudstvo, da so se volilci vprli starim političarjem in da so v nekaterih mestih pričeli hoditi svojo pot ne oziraje se na priporočila navihanih političarjev starih strank.

Iz Harrisburga, Ill., poročajo, da je delavska stranka zmagala v Harrisburgu in Eldoradu, v katerih so zdaj navadno republikanci imeli veliko večino. Poročila iz Gallatina, White in Williamsona so enaka, kandidatje starih strank so poraženi.

Poročilo iz East St. Louisa, v katerem so pred nekaj leti divjali strašni plemenski boji, zanetni po političarjih starih strank, in Bellevilla pove, da so zmagali kandidatje delavske stranke.

Po zadnjih poročilih iz Milwaukeeja ni bil izvoljen le socialist Hoan županom, ampak izvoljenih je bilo tudi deset mestnih svetovalcev, dasiravno so političarji starih strank napeli vse svoje moči, da vržejo socialiste. Demokratje in republikanci so v Milwaukeeju šli združeni v volilni boj proti socialistom in kljub temu niso mogli poraziti socialistov na celi črti.

Prav sijajno zmago so pa izvojevali socialisti v Davenportu, Iowa. Dr. C. L. Barewald, socialistični kandidat, je prejel 5,008 glasov, republikanec Henry Jebens 3,333 in demokrat Kelly pa 1,875. Socialistični kandidat je prejel torej le za dobrih dve sto glasov manj kot oba nasprotna kandidata. Pred dvema letoma so se republikanci in demokratje združili in Barewald je propadel le za štiri in dvajset glasov. Oba na široko izvoljena mestna svetovalca sta socialista, dalje so zmagali socialisti v prvem, drugem in tretjem volilnem okraju.

(Dalje na 2. strani).

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $4.00 na leto, $2.00 za pol leta in $1.00 za tri mesece; Chicago $5.50 na leto, $2.75 za pol leta, $1.40 za tri mesece, in za inozemstvo $7.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $4 per year; Chicago $5.50, and foreign countries $7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Marca 31-20) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

DELAVSKI DEPARTMENT JE TRN V PETI PODJETNIŠTVA.

Menda nikjer na svetu ne kažejo privatni interesi svoje mržnje tako očitno do delavstva kot v Ameriki. Prav nič ne prikrivajo, da žele delavce potisniti nazaj na zadnjo stopnjo, tako da se delavec ne bo prav nič ločil od nekdanjega brezpravnega telesnega sužnja. Svoje mržnje prav nič ne prikrivajo, ampak nastopijo odprto, kjerkoli je mogoče nastopiti proti napravam, ki služijo delavstvu.

V zadnjem času so na piko vzeli delavski department in zdi se, da je ta department trn v peti vseh profitarjev. Razni privatni interesi so pritisnili na javno mnenje v velebizniškem časopisju, da se ne dovoli delavskemu departmentu potrebni denar za izvrševanje njegovih nalog.

Kaj pa je storil delavski department tako strašnega, da si je nakopal jezo profitarskih privatnih interesov? Zbiral je štatistični materijal o podražitvi življenskih potrebščin in ga od časa do časa priobčil. Obelodanil je tudi štatistične podatke o produktivnih stroških, da je ljudstvo na pr. izvedelo, koliko stane produkcija enega para čevljev, ene obleke itd. Ko je ljudstvo čitalo te podatke, je seveda spoznalo, kako ga odirajo nekateri profitarji, ki najbolj glasno kriče, da so visoke delavske mezde zakrivile draginjo. Delavski department je šel še dalje in je izjavil, da normalna delavska družina v Ameriki potrebuje najmanj **dva tisoč tri sto dolarjev na leto**, da živi življenje, kakeršno se spodobi za ameriško družino. S takimi objavami je pa po sodbi privatnih interesov izvršil delavski department strašen in nedopustljiv greh in zato je treba delavskemu departmentu odvzeti sredstva, da ne bo prihajal več s takimi objavami na dan.

Pritisk privatnih interesov je imel uspeh. Proračun za delavski department je bil znižan. Delavski department ne bo mogel več nabirati statističnih podatkov, take podatke bodo zdaj priobčevali privatni interesi sami, delavci pa ne bodo imeli oficijelnih dokazov, kadar bodo zaradi naraščajoče draginje zahtevali povišanje mezde.

Privatni interesi so ravno tako slepi, kot je bil ruski car. Pod carskim režimom v Rusiji ni bilo delavskega departmenta, toda nezadovoljnost ni izginila, ampak je izginil carski režim. Bourboni so bili slepi za ljudske potrebe in Marija Antonijeta, soproga francoskega kralja Ljudevita XVI., je dejala, ko je gladno ljudstvo zahtevalo kruh, če nima kruha, da naj je kolače. Pogubljena sta bila oba. Tako pripoveduje zgodovina.

Če delavski department ne bo imel sredstev za zbiranje statističnih podatkov, ki so zelo neprijetni za privatne interese, ne bodo s tem odpravljeni vzroki za nezadovoljnost. Ljudstvo bo kmalu spoznalo, zakaj trpi. Uvidelo bo, da si je samo krivo svoje nesreče, ker posluša profesijonalne političarje starih strank, ki so golo orodje privatnih interesov. Pričelo se bo zavedati, da mora profesijonalnim političarjem starih strank obrniti hrbet, ako hoče s svojega tilnika spraviti privatne interese. Zgodilo se bo torej narobe, kot so računili privatni interesi. Politična igra profesijonalnih političarjev v službi privatnih interesov bo nekega dne končana in mogoče zaradi nestrpnosti privatnih interesov pride ta dan prav kmalu. Že letos v jeseni se bodo lahko privatni interesi prepričali, da ni dobro preveč napenjati strune na loku, ker rada poči. Strmeli bodo, zakaj so propadli kandidatje, za katerih izvolitev so prispevali lepe tisočake. Strmenje jim pa ne bo več pridobilo nazaj izgubljenih postojank, ker bo ljudstvo spoznalo, da lahko volilni listek porabi tudi v svojo korist, če se ga posluži pravilno in glasuje proti vsakemu kandidatu, ki ga priporoča velebizniško časopisje.

Pri nas in v Kanadi. — Ko so vojaki odhajali na fronto, je bilo veliko govorice, da se dosluženi vojaki naselijo po končani svetovni vojni na farmah. Stvar se ni nikdar dalj razvila kot do načrta in obljub.

Kanada je pa vprav sedaj določila pet in osemdeset tisoč akrov sveta za doslužene vojake. 85,000 akrov sveta seveda ni veliko, vendar je pa več kot načrti in obljube. Kanada je pokazala, da skuša napram dosluženim vojakom držati svoje obljube po danih razmerah, pri nas je ostalo dozdaj le pri obljubah, s katerimi so političarji starih strank zelo radodarni, kadar apelirajo na ljudstvo.

DOPISI.

Los Angeles, Cal. — **Odmevi iz južne Kalifornije.** — Zakaj ste prišli sem?

Gadji rod, kačja zalega, čemu si prišla gledat v Los Angeles ali koga si prišla gledat? Ali ste prišli gledat človeka, lepo oblečenega in sedečega pri mizi, obloženi z najboljšimi jedili in pijačami? Ako je tako, pojdite v hotel Aleksandrijo; tam pa si ga oglejte, svubodno vam je.

Čemu ste prišli?

Ako ste prišli zaradi spremembe zraka, ste ga imeli dovolj. V južni Kaliforniji je ostalo več sto miljonov kubičnih jardov nepredihanega zraka; solnčne gorkote je tudi preostalo več sto miljonov vreč za vzhodne trge.

Ali čemu ste prišli?

Če ste prišli ribarit, ste se zmotili. V Los Angelesu ni prostora za ribarjenje, mislim pa, da je v bližnjem morju dosti rib in žab. Kdor hoče ribariti, mora biti izkušen ribič in zna voditi svojo ladjo. Moder ribič ne gre z lahko ladjo na odprto morje, ako ne vidi rešilnega moštva na obali. Nespametni ribič se pa zaleti na odprto morje in računa, da je rešilno moštvo pripravljeno za vse slučaje; bedak misli, da rešilci nimajo drugega dela, kakor da skrbe samo za njegovo varnost ne glede na to, če se jim prijavi ali ne.

In vi, usmiljeni Samaritani, vi hinavci, vi, vi!... Radi bi igrali junake, ali ste že pozabili pregovor: Daj desnica, da ne bo znala levica? Pa pravijo: Jaz bi dal, če bi imel. Farizejstvo! Prokleto si slab, če nimaš nič; ali nimaš sredstev za pridobivanje kot drugi!

V Los Angelesu je vse mogoče.

Ako vidiš ob potu človeka, ki leži in bi rad vstal, pa ne more vsled slabosti, ali ne veš, česa mu je treba? Gotovo. Roko mu podaš, da mu pomagaš vstati. Ali človek na tleh se obrne in odbije roko, češ ne potrebujem je. Prav ti je! Brigaj se za svoj posel — in on se naj drži svojega.

Če najdeš psa v pasti, pusti ga v kleščah, kajti če ga poskusiš rešiti iz pasti, te bo oklal. Danes ni več časov usmiljenega samaritanstva.

Blagor vam, ki spite spanje pravičnega. Njih dela govore... Blagor vsem, ki se trudijo po svojih močeh za boljšo bodočnost človeške družbe... In vi, ki ste mirni in tihi, možje lepih idej, blagor tudi vam... Vaših imen še nismo videli podpisanih pod kakim egoističnim dopisom — vi ste možje, ki odgovarjajo poklicu očetov...

Ha, blagor vam, pravičniki, ki podpirate napredno časopisje z denarjem in dobrimi članki, ki zanimajo čitatelje, dičijo list in so ponos tistih, katerih ne poznamo...

Za izboljšanje sistema sedanje človeške družbe je treba idej, značajev, žrtev. Kje so vaše ideje, značaji in žrtve, junaki?! Kje so vaša dela?

Če človek piše za list stvarno in razpravlja o idejah, ni treba, da bi se podpisal: imena prijateljev niso neobhodno potrebna. Kdor pa stlači v svoj podpis vse, kar je videl in slišal, kar ga veseli in jezi, podaja gotovo statistiko in načrte o kanalih, po katerih bo voda tekla v hrib, se pa podpiše z velikimi črkami, češ vsa Amerika naj zna, kako sem moder in kako znam "sfiksati" tega ali onega.

Da, ravno v tvoji glavi je vse v redu. Ali dragi moj, kar ti znaš in imaš, je tvoje in to ti je zelo potrebno. Kdor je učen, moder in izobražen, mora pokazati z dejanji in potem mu priznamo. Razlika je torej sledeča: Izobraženci dokažejo z delom, domišljavci pa samo kriče. O prvih govore njihova dela, o drugih pa njihova usta.

Kaj pa je izobrazba? Ali misliš, da je kos papirja in pero, ki ga držiš v roki? Nekateri ljudje imajo zelo slabe pojme o izobrazbi. Ni ga človeka na svetu, ki bi vedel vse. Kdor se je veliko učil, ve, da je še veliko, česar se ni učil; kdor je mnogo videl, zna, da še ni videl vsega. Le oni, ki se ni učil nič, si domišljuje, da zna vse, in tisti, ki ni še nič videl, se baha, da je bil povsod.

Človeka je lahko spoznati po njegovi sapi. Lažnik ne odgovarja na prvo vprašanje, ker resnice ne more povedati, na laž pa še ni pripravljen. Ko pa organizira svojo laž, prihrumi nate s psovkami — in med psovanjem pove, da je on izobražen človek.

Kdor obrekuje druge pred tabo, si lahko prepričan, da obrekuje tebe pred drugimi. Egoist govori le o sebi.

In nauk?

Kar se nikdar ne zgodi, se nikdar ne izve. Ne stori svojemu bližnjemu tega, česar ne želiš, da bi drugi tebi storili; delaj pa to, kar želiš, da bi drugi storili tebi. Meri drugim z enako mero kot si je želiš od drugih, kajti nihče ni vreden večje mere nad drugimi.

Kakšno usmiljenje zasluži človek, ki kali mir, neti prepir in krade poštenim ljudem dobro ime, potem se pa pritožuje, da ga hočejo gotovi ljudje požreti živega?

Prijatelj, zdaj ko imaš zlate izkušnje in vidiš, da ti tvoj posel ni prinesel drugega kot nevarnost, da te kdo požre, spremeni svoje življenje. Mož zakonski, družinski oče, ki se drzne pomežikavati drugi zakonski ženi, se gotovo nekega dne sreča s svojim tekmecem. Tat se boj svoje lastne sence in lažnik poštene družbe.

Nič ni težjega kot priznanje resnice. O, resnica, kako si ti zaničevana, zapljuvana in zasmehovana... Čas je, da ji odpremo vrata — brezdomovinski resnici. Brcnimo neznačajnost na cesto. Začnimo danes. Čas hiti in storili še nismo nič za dobro bodočnost človeštva. Vi, ki pišete dopise in se podpisujete z velikimi črkami, pridite na dan z dobrimi idejami, ki bodo koristile vsemu delavstvu. In če pišete stvarno, se vam ni treba podpisati, kajti dopisi se čitajo ne zaradi dopisnikovega imena, temveč zaradi stvari, ki jo vsebuje dopis. Kdor piše v časopise samo zato, da pod piše svoje ime, da je potem v tisku, on išče svojo lastno hvalo. Taki ljudje niso v vrstah bojevnikov človeške družbe. — **Albatros.**

Waukegan, Ill. — O delavskih razmerah nimam kaj posebnega poročati, ker so v splošnem skoro iste, kot v drugih naselbinah. Da smo delavci izkoriščani, je največja krivda nas delavcev samih, ker se ob volitvah nismo zanimali za državljanske pravice in se nismo udeleževali volitev. In poleg tega je marsikateri delavec volil svojega razrednega nasprotnika mesto delavskega.

Ob času volitev so naši razredni nasprotniki hodili okrog delavcev, kot da bi bili vsi iz samega sladkorja, se dobrikali in obljubovali vse mogoče. Ko so pa dobili delavce v svoje mreže, so pa takoj pokazali svojo pravo barvo. Delavci smo morali plesati, kot so nam godli "prijatelji." Ako je pa kak le malo zabavljal, poslali so takoj celo armado policajev in deputijev s količki nad nas, ki so največkrat tudi zelo pridno rabili svoje orodje.

Čas je že, da se delavci prebudimo in da se zavedamo naših dolžnosti, da se moramo udeležiti volitev ter glasovati za kandidate, katere je postavila delavska politična stranka. V jeseni se bodo vršile izredno važne volitve in delavci se moramo že sedaj pripraviti za iste. Agitirati moramo za delavski kandidate, udeležiti se polnoštevilno volitev ter z glasovnico v roki odločno in jasno povedati našim izkoriščevalcem: "Dosedaj ste nam vi gospodarili, od sedaj naprej bomo pa mi sami odločevali o naši usodi." Ne smemo se dati vjeti na limanice in verovati raznim prilizujenim govoricam. Kadar nas potrebujejo, so tako dobri z nami in mehki, da bi jih lahko ovili okrog prsta, ko pa mi potrebujemo njihove pomoči, nas pa poznati nočejo. Delavci-rojaki, premišljujte to in potem pa delajte, kot vam veleva vaša lastna pamet in razsodnost. —

Slovenska naselbina v Waukeganu napreduje še dosti povoljno. K napredku največ pripomore "Slov. nad. dom," ki je dika cele naselbine.

Tukajšnje žensko podporno društvo "Moška jednakopravnost" št. 119 SNPJ je izdalo sedaj poziv na vsa tukajšnja slovenska podporna društva za ustanovitev zadružne prodajalne. To je prekoristna ideja, za katero se morajo zanimati vsi rojaki v tukajšnji naselbini. Kolike koristi so zadružne prodajalne za delavce, je bilo že sto in stokrat pojasnjeno. In zadružna prodajalna bi bila v vseh ozirih najboljša odpomoč v sedanji draginji.

Naznanjam tudi članom tukajšnje slovenske čitalnice "Slov. nad. doma," da se vrši redna mesečna seja 18. aprila in ne 11. kot navadno, ker priredi tukajšnje žensko podporno društvo "Moška jednakopravnost" 11. aprila svojo društveno veselico. — Na to naznanilo opozarjam člane čitalnice. — **Frank Bopp**, tajnik S. N. Č.

Kooperativne prodajalne.

(Iz Glavnega Urada J. R. Z.)

Po raznih slovenskih oziroma jugoslovanskih naselbinah so že ustanovljene zadružne prodajalne, ki so skoro pod izključno kontrolo Jugoslovanov. Koliko je teh zadružnih prodajaln v Ameriki, nimamo natančnih podatkov, če ravno jih je precejšnje število.

Ali ne bi bilo dobro in za narod koristno, ako bi se vedelo, koliko je takih podjetij v Ameriki, ki so pod narodno kontrolo? Do sedaj se ni nikdo brigal zanje in prav malo se o njih sliši, če vspevajo ali ne, če zadovoljujejo konzumente v naselbini, če pomagajo rojakom pri nakupu potrebščin, in kako bodočnost imajo.

Priznati moramo, da je bila zanikernost v tem oziru prav velika, da se ni nikdo brigal za naša ekonomska vprašanja in da smo to zelo zanemarili. Naša dolžnost kot naroda pa je, da poznamo svoje sile in moči, da se organiziramo, ker le v močni organizaciji, ki sama sebe pozna, ki pozna svojo ekonomsko in politično moč, je mogoče napredovati in doseči svoj cilj.

Ameriški narod nas ni poznal do vojne, ker niso bili organizirani, ker so naši sovražniki vedno skrbeli, da so nas držali pocepljene v razne tabore. In narod, ki je pocepljen, je slab v političnem in ekonomskem oziru. Bili smo vse. 'Avstrijans" in "Hunki", samo to nismo bili, kar smo v resnici.

Kolikor bolj pomišljamo o stvari, toliko bolj smo prepričani, da potrebujemo močne organizacije, ki bi združila vse ameriške Jugoslovane v močno politično in ekonomsko organizacijo.

Vse večje podporne in politične organizacije, ki jih imamo, so nam poznane, nimamo pa skoro prav nobenega podatka, kako močni so Jugoslovani v gospodarskem oziru, kaj imamo, koliko smo vredni in kaj bi lahko storili. Za danes bi bilo skoro potrebno vedeti, koliko zadružnih prodajaln imamo Jugoslovani v Ameriki, ker te bi skoro tvorile jedro, iz katerega bi se razvilo močno jugoslovansko gospodarsko drevo v Ameriki. Želimo, da tajniki in poslovodje teh kooperativnih ali zadružnih prodajaln pišejo na glavni urad American Jugoslav Commercial Board, Ltd. 3639 West 26th Street, Chicago, Ill. — in nam sporočijo naslov družbe. Člani delničarji, ki čitajo ta članek, naj opozore svojega tajnika ali poslovodjo na ta članek, ali pa sami pošljejo naslov korporacije.

S tem ni v zvezi prav nobena obveznost, pač pa, ako kooperativne organizacije pokažejo svojo dobro voljo, imele bodo lahko velikanske koristi.

Gre namreč za zbližanje teh kooperativnih prodajalen, ki so raztrešene po raznih naselbinah, gre za boljše zveze in boljši način nakupovanja blaga, kar bi eventuelno znižalo nakupno ceno in prihranilo odjemalcem oziroma delničarjem ogromne svote.

Članstvo raznih podpornih organizacij je že zdavnaj uvidelo potrebo, da se podporne organizacije združijo. Ali ne bi bilo pametno, da tudi razne kooperativne družbe povzamejo iste korake? Pomislite na to, potem nam pa pošljite svoj naslov.

PROHIBICIJONISTI SO V SKRBEH.

Najbolj se boje zagovora državnih pravic.

Washington, D. C. — Čimbolj se bližata konvenciji starih političnih strank, toliko bolj so prohibicijonisti v skrbeh, kakšno stališče zavzameta konvenciji napram prohibiciji. Izvohali so, da se nasprotniki prohibicije v vseh krajih Združenih držav pripravljajo za bitko s prohibicijonisti na konvencijah starih strank, kajti zavedajo se dejstva, če bi bilo ljudstvo res prežeto z duhom prohibicije, da bi pri volitvah glasovalo za kandidate prohibicijonistične stranke. Dozdaj je pa stranka še pri vsakih volitvah prejela najmanj glasov, kar dokazuje, da ljudstvo ni za prohibicijo in da tudi od prohibicijonistov ne pričakuje zboljšanja sedanjih družabnih in gospodarskih razmer.

Prohibicijonisti so se potrudili še dalje, da izvedo, če se nahaja prohibicija v nevarnosti. Poizvedovali so pri eksekutivah republikanske in demokratične stranke, če pride vprašanje prohibicije na dnevni red konvencije. Izvedeli so, da pride vprašanje prohibicije na dnevni red na konvenciji v Chicagu in San Francisku.

Najbolj se boje teh dogodkov:

1. Voditelji demokratične stranke bodo najbrž spravili v diskuzijo pravice, ki gredo vsaki državi, in kako daleč sme poseči zvezna oblast v pravice posameznih držav. Razpravljalo se ne bo direktno o prohibiciji, prizadeta bo pa le prohibicija, če konvencija sklene, da dvomi, da je kongres imel pravico sprejeti prohibicijonistično postavo, ker posega ta postava v pravice posameznih držav.

2. Veliko kandidatov bo pri jesenskih volitvah direktno obljubilo volilcem, da so za odpravo narodne prohibicije in da se dovolita varenje lahkega piva in izdelovanje lahkega vina.

V tej luči vidijo prohibicijonisti propagando nasprotnikov narodne prohibicije in zaradi tega se je tudi boje.

Zdaj zbirajo prohibicijonisti vse svoje moči, da rešijo prohibicijo na konvencijah starih strank.

NEWYORŠKI SOCIALISTI BODO APELIRALI NA VOLILCE.

New York, N. Y. — Legalni pododsek socialističnega odbora, ki je vodil obrambo pet socialističnih poslancev, se je odločil, da ne apelira na višje inštance, ampak da apelira na governerja, da takoj razpiše izredne volitve za pet izpraznjenih poslaniških mest.

CARRANZA GROZI STAVKARJEM IN ŽELEZNIŠKI DRUŽBI.

Nogales, Ariz. — Carranza je obvestil po sodniku Carlos Velasi južnopacifično železniško družbo in njene stavkajoče uslužbence, če ne prične v dva sedemdesetih urad reden železniški obrat, da da zaseže železnico in jo obratuje.

EJ, EJ, KORISTKE NISO NUNE.

Chicago, Ill. — Lepa koristka Mazie Conley je pila "ognjeno vodo" v hotelski sobi mrs. Melba Springerjeve, ki je njena prijateljica. Prepeljali so jo pijano v bolnišnico, kjer je pol ure kasneje umrla. Zdaj bodo uvedli preiskavo, če je bila zastrupljena, ali če se je napila lesnega alkohola, ali če je izpila toliko žganja, dasiravno živimo v dobi svete prohibicije, da se je proti svoji volji morala ločiti od tega sveta.

Kemičarji bodo preiskali tekočino, ki je bila v steklenici, iz katere je pila, preden so jo prijeli smrtni krči, poročajo velebizniški listi. Kako rahločutno! Ej, če bi bila navadna delavka brez bogatih prijateljev, mesto lepe koristke, kdo bi se brigal zanjo. Tako pa hočejo svetu dopovedati, da so koristke asketične nune!

OGNJEGASCI SO UMAKNILI SVOJE REZIGNACIJE.

Chicago, Ill. — Ognjegasci so umaknili svoje rezignacije in s tem je prenehala nevarnost, da mesto ostane brez varstva, če izbruhne požar. Svoje zahteve so izročili George B. Harganu, predsedniku organizacije ognjegascev, da jih zastopa pred sodiščem. Prvo zaslišanje pred razsodiščem se vrši 19. aprila. Vse zahteve morajo biti v rokah razsodišča do 17. aprila opoldne.

DELAVCI SO DOSEGLI USPEHE NA VOLIŠČU.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Po izvolitvi je izdal dr. Barewald izjavo, v kateri je izrekel, da bo njegova najvišja zadača, da služi ljudstvu v Davenportu. Povdaril je, čeprav je socialist, da bo ameriška zastava vihrala z mestne hiše in da bo ravnal z vsemi pravično in nepristransko ne glede na pleme ali versko izpovedanje. Oba nasprotna kandidata sta častitala novemu socialističnemu županu in izrekla željo, da mu želita največji uspeh.

Izvoljen je bil tudi socialistični kandidat za policijskega župana, sodrug Harold McCalf.

Inozemstvo.

Nova militaristična zarota v Nemčiji?

Berlin. — V Monakovem na Bavarskem je bila odkrita militaristična zarota, ki je imela postaviti generala Ludendorfa diktatorjem Bavarske.

Velikonočni požar na Irskem je uničil 220 policijskih barak.

London. — Uradno poročilo se glasi, da so irski sinfajnovci požgali na Veliko noč 220 policijskih postaj poleg velikega števila drugih javnih poslopij. Davčni sistem na Irskem je vsled uničenih zemljiških knjig tako disorganiziran, da ne bo mogoče devet mesecev pobirati nobenih davkov.

Sinfajnovci so uničili policijske postaje, ko so izvohali, da jih namerava angleška vlada pretvoriti v trdnjavice, kakor je delala v južni Afriki ob času burske vojne.

Francoski časnikar dolži Wilsona za sedanjo krizo v Nemčiji.

Pariz. — Stephen Lauzanne, urednik lista "Le Matin," je izjavil 6. t. m., da je predsednik Wilson izzval krizo, katere posledica je, da so francoske čete okupirale pet nemških mest. Lauzanne pravi, da je Wilsonova zunanja politika direktno naklonjena Nemcem in v veliko škodo Franciji.

Ententa ima svojo vlado v Carigradu.

Carigrad. — Ferid paša je organiziral novo turško vlado, kakršno je hotela imeti ententa. Novi ministri so vsi pristaši zaveznikov in odločno nasprotniki turških nacionalcev. Pričakuje se, da bo spor z rebelnimi Turki zdaj še večji.

Clemenceau je zbolel v Egiptu.

Kairo, Egipt. — Clemenceau, bivši francoski ministrski predsednik, ki je pred nekaj dnevi razbobnal v svet, da je ustrelil krokodila ob Nilu, je zbolel za pljučnim katarjem.

Boji med Rusi in Japonci v Sibiriji.

Honolulu, Havaji. — Iz Tokija poročajo, da se nadaljujejo krvavi boji med ruskimi in japonskimi četami v Nikolsku in Kabarovsku. Neka druga brzojavka sporoča, da je okupacija Vladivostoka le začasna.

Pomanjkanje tiskovnega papirja v Italiji.

Rim. — Vlada je odredila, da se z 8. aprilom zmanjšajo vsi časopisi samo na dve strani zaradi pomanjkanja tiskovnega papirja.

119 Američanov se je oženilo v Sibiriji.

Manila, Filipini. — Sem sta dospela dva transportna parnika iz Vladivostoka z zadnjimi ameriškimi četami, ki so izpraznile Sibirijo. Z vojaki vred je dospelo tudi 119 Rusinj, ki so se omožile z Američani.

Ponesrečen napad na Rennerja.

Dunaj. — 6. aprila je bil izvršen poizkus vreči vlak s tira med Leobnom in Niklasdorfom na gornjem Štajerskem. Na vlaku je bil dr. Karl Renner, avstrijski ministrski predsednik. Poskus se je izjalovil.

Vtihotapljanje orožja na Poljsko.

Praga. — Vlak, obstoječ iz 29 vagonov, ki je dozdevno vozil stroje z Dunaja v Krakov, je bil naložen z ročnimi granatami in municijo. Italijani pravijo, da je orožje in strelivo njihova lastnina, katero so hoteli vtihotapiti na Poljsko.

Izjemno stanje v Jeruzalemu.

London. — V Jeruzalemu je uvedeno obsedno stanje vsled bojev med Židi in mohamedanci, ki so izbruhnili na Veliko noč in se še ponavljajo zunaj mesta. Število mrtvih in ranjenih je naraslo na 228. Vojaške čete s strojnicami stražijo vsa mestna vrata.

Dr. Renner v Rimu.

Rim. — Dr. Rener, predsednik avstrijske vlade, je dospel v Rim z namenom, da skuša pridobiti Italijo za trgovino z Avstrijo.

V OKUPIRANIH NEMŠKIH MESTIH TEČE KRI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

renju je prenehal in vse ekonomsko življenje je suspendirano.

Na Westfalskem se še vrši civilno bojevanje med Ebertovimi četami in spartakovci. Nemška narodna garda je včeraj okupirala Essen in čuje se, da je bilo prijetih in ustreljenih veliko število revolucionarjev. Spartakovski begunci neprenehoma prihajajo v Kolin v nadi, da se zatečejo v varstvo Angležev.

Pariz, 8. apr. — Francoska vlada je odgovorila na protestno noto Nemčije zaradi invazije Ruhra. Francoska nota je bila prečitana na seji poslaniškega sveta in potem je bila izročena nemškemu poslaniku. Vlada pravi, da se je prej posvetovala z zavezniki predno je pričela okupacijo in opravičuje svoj čin na temelju mirovne pogodbe, ki določa, da zavezniške čete takoj prekoračijo Reno, ako samo eden nemški vojak stopi v nevtralni pas na desni strani reke. Francija izjavlja, da takoj izprazni okupirana nemška mesta, kakor hitro nemške čete zapuste nevtralno ozemlje.

Nemška vlada v svoji noti protestira najostrejše "v imenu pravičnosti, razuma in človečanstva" proti operacijam francoske armade. Nemčija pravi, da je morala poslati čete v nevtralni pas v Ruhru, ker je spartakovska revolucija grozila podreti vso politično in gospodarsko stavbo države, da na temelju mirovne pogodbe ni imela pravice sama invadirati nemškega ozemlja, temveč le v kooperatiranju z drugimi zavezniškimi četami. Absurdno je misliti, da so čete nemške narodne garde ugrožale Francijo s tem, da so stopile v Ruhr, kjer je bilo treba potlačiti vstajo.

London, 8. apr. — Iz Kolina javljajo, da so se voditelji delavskih svetov v Westfaliji obrnili na Angleže in Američane za varstvo. Spartakovci so izjavili, da rajši vidijo zavezniške čete na Westfalskem, kakor pa nemško narodno gardo, v kateri se skrivajo nemški militaristi in monarhisti, ki so na izdajski način napadli delavske čete in požrle besedo, katero so dali delavskim svetom.

London, 8. apr. — Vest, da je ameriška vlada "ostro" protestirala proti invaziji nemških krajev, se ponavlja. "Evening Standard", sklicujoč se na neko "visoko avtoriteto", piše, da je francoska okupacija mest na drugi strani Rene povročila kritično situacijo med zavezniki. Ameriška protestna nota je bila naslovljena na angleško vlado in predložena bo vrhovnemu svetu, ki se morda snide v izredni seji. Vsi angleški listi kritizirajo Francijo zaradi njenega koraka.

TISKOVNI PAPIR SE ZOPET PODRAŽI.

Cincinnati, O. — Frank Venable, zastopnik Whiteaker Paper kompanije, pravi, da se tiskovni papir zopet podraži s petnajstim junijem in da bo funt papirja stal petnajst centov. Dalje je dodal, da cena papirju ne bo nikdar več padla, ker se ne vrnejo razmere, kakršne so bile pred vojno.

Kako so vaši živci, ali dobro spite? Je li vaše kri zdrava?

Težko je najti enega človeka po vsem svetu, ki ne bi potreboval kakšne vrste kričistilca, spomladanske tonike. LAXACNEA je idejalno zdravilo za čiščenje krvi, kože in drugih bolezni, kot prišči, izpahki in turi. Laxacnea je spomladansko zdravilo in moralo bi se vživati, zdravi in bolni enako. Laxacnea se je pokazal v veliko slučajih zadovoljiv, vsaka nadaljna beseda je brez pomena, tisoče ljudi je priča. Mi lahko rečemo nervoznim, bolehnim, bledim, za zgubo spanca, da to čudovito delujoče zdravilo, tablete za čiščenje krvi bi se morale takoj naročiti. Dovolj za popolno zdravljenje stane šest boks $10, polovica $6.25 davek je že všteti. Prodaja se le pri Laxal Medicinea Co. 158, Laxal Bldg., Pittsburh, Pa.

SKOZI TRST

Končno so se razmere toliko uredile, da je Jugoslovanom mogoče potovati domov skozi Trst. To je velike vrednosti zlasti za one potnike ki imajo veliko prtljage.

PARNIKI, KI PLJUSEJO NA DOBROVNIK IN TRST.

31. marca—Susquehana,
10. aprila—Panonia,
15. aprila—še ne imenovan.
30. aprila—Belvedere,
8. maja—President Wilson.

PARNIKI KI VOZIJO NA HAVRE ALI CHERBOURG.

3. aprila—La Lorraine,
10. " —La Fayette,
10. " —Carmania,
14. " —La France,
14. " —Royal George,
22. " —Rochambeau,
24. " —La Touraine,
24. " —Mauretania,
1. maja —La Lorraine,
8. " —La Fayette,
8. " —Imperator,
12. " —La France,
22. " —Mauretania.

Navedeni vozni red je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

POTNI LISTI: — Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

IZ STAREGA KRAJA: — Na 23. febr. so prišli v Ameriko prvi slovenski naseljenci, katerim sem poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Najhitrejše se sedaj pošlje denar potom drafta. Poslužite se tega načina za pošiljanje. Cene so:

200 kron za	$ 2.00
500 kron za	4.80
1.000 kron za	9.40
10.000 kron za	93.00
100 Lir za	$ 6.25
500 Lir za	29.50
1000 Lir za	59.00

LEO. ZAKRAJSEK
76—9th Ave.
New York, N. Y.

Spomladanski izpuščaji

so zelo neprijeten kinč in povzročajo skoraj neprenašajoče bolečine in trpljenje. Poznani so vsled svojih srbečih lastnosti in vsled trdovratnosti za zdravljenje. To povzroča nečista kri. Očisti kri potem vporabe

Severa's Blood Purifier

(Severovega Kričistilca), ki je priznan kot regulator sistema ni pomaga naravi v izločavanju nečiste kri ter tako odpravi mehurje, rane, izpuščaje, prišče in splošno hiranje. Poskusite ga. Naprodaj v vseh lekarnah. Cena $1.25 in 5c davka.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

DR. JOS. V. GRAHEK
edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otročje, ženske in možke bolezni.
Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan.
Bell Telephone Cedar 2888
843 E. Ohio Street,
N.S.PITTSBURGH,PA.

GRAMOFONSKE PLOŠCE
Pišite po novi cenik
Velika zaloga ur in zlatnine
Ustavite se pri tej uri, in ste na pravem prostoru
Wm. Sitter Co.
5805 St. Clair Av.
Cleveland, Ohio

POTREBUJEMO UNIJSKE PREMOGARJE.

Nova plačilna lestvica je sedaj vrejena, kjer se povišala plača premogarjem. Lepo vreme bode nedvomno izboljšalo železniški promet in omogočil dobave večje množine železniških voz, tako, da bodo tudi premogarji lahko nekaj več zaslužili. The Hazel premogorov v mestu Canonsburg, Pa., kjer živi v mestu nad 15,000 prebivalcev, tu so šole, cerkve in druga zabavališča se potrebuje še nekaj premogarjev, za delo strojem in pikom. Za delo s pikom se plača sedaj po $1.1164 od tonelate. Za delo strojem in nakladanje pa po $0.94 od tone.

Rov je z'odprtim uhodom. Premog je od 5½ do 6 čevljev visok. Dobra streha. Enako škrlevine kot povsod drugje v Pittsburgškem okraju. Plačamo za škrlevino, če je nad 12 palcev debela. Hiše stanovanja so le par minut hoda od rova in se dajo v najem po $7 do $9 na mesec.

Hrano in stanovanje za samce. Sprejmejo se le učeni premogarji. Ako ste že kedaj prej delali v permogorovu, tedaj se vrnite nazaj k temu delu gototo bodete zaslužili več kot pri drugih delih.

Ako želite živeti v prijaznem mestu, kjer ima vaša družina mestne ugodnosti, tedaj je ne boste našli boljše prilike kot je v Canonsburg, Pa.

OGLASITE SE OSEBNO PRIPRAVLJENI ZA DELO V HAZEL MINE, CANONSBURG, PA.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in zlorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušenim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljatve se zadnji čas primeroma sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

200 kron	$1.90	1,000 kron	$ 8.70
400 kron	3.60	5,000 kron	43.50
500 kron	4.50	10,000 kron	87.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi.

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER.

TELEGRAM.

Član naše tvrdke Gosp. Leo Strukel nam je sporočil potom kablegrama, DA JE PREJEL IN RASPOSLAL IZ LJUBLJANE VSE ZABOJE (BAKSE), ki so nam bile izročene do 17. januarja 1920 in so bile odposlane v Jugoslavijo na parniku "ARGENTINA".

Druga pošiljatev odhaja 30. marca 1920. Na roki imamo veliko število zabojev za Jugoslavijo in kdor rojakov nam pošlje svojo bakso do 20. aprila 1920, bo odšlo vse z tretjo pošiljatvijo. Gosp. Leo Strukel bo počakal tako dolgo v Jugoslaviji, da bo preskrbel točno razdelitev od nas poslanega blaga.

Vsak rojak naj torej hiti, da čimpreje pomaga svojim dragim v starem kraju.

Teža (bakse) zaboja od 10 do 1000 funtov, cena za vožnino 14c na funt. Pozdrav!

STRUKEL & HORAK.
European Trading & Export Company,
82 Ninth Ave., cor. 16th Str. NEW YORK, N. Y.
Tel.: Chelsea 2966.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

Predsednik Vincenc Cainkar, podpredsednik Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa., začasni gl. tajnik Math Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, začasni gl. blagajnik Frank S. Tauchar, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK.

John Underwood, predsednik, 408 May St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Jos. Radišek, Box 432, [illegible], Pa., Frank Somrak, 6006 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pleterček, Box [illegible], [illegible], Pa.
Anton Radišek, Box 72, Wind Ridge, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 106, [illegible], Kans., [illegible]
Leo Kušar, Box 846, Gilbert, Minn., [illegible]

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Jos. Kalan, 1097 E. 64th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Cainkar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitveni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2125 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trčelj, Box 161, Lawrence, Pa.
Jožko Oven, 243 Engelwood, Detroit, Mich.
Jos. Skuk, 1101 E. 62. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovič, 1944 So. Racine Ave., Chicago, Ill.
VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zavertnik.

POZOR! — Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE se naslove: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote, vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 May Street, Springfield, Ill.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnine in sploh vse, kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POZOR ROJAKI!

Sedaj lahko zopet potujete direktno v stari kraj preko BASELA, TRSTA ali DUBROVNIKA.

Parobrodne in vožnje listke dobite pri nas in New Yorka do vseh večjih mest v Jugoslaviji.

Vse potne potrebščine in dovoljenja se vam preskrbe tukaj hitro, točno, popolno in brezplačno.

Mi vam preskrbimo vaše družine in sorodnike iz starega kraja v Ameriko, ter izpolnujemo vse potrebne spise.

Običajne in brzojavne denarne pošiljatve se izplačujejo sedaj v najlepšem redu in hitro, ker so bivše zapreke odstranjene.

Brzojavni stroški znašajo od $2.50 do $3.24 od vsake pošiljatve, ne glede na to, kolika je svota.

Neposredna zveza z najuglednejšimi zavodi v domovini, kakor tudi nad dvajsetletna skušnja omogočuje nam pošiljati denar veliko ceneje kot kjerkoli drugje.

Kupite bančne nakaznice (Drafts) danes, da si zagotovite nizke cene za pozneje!

Najobširnejša navodila in nasveti v vseh ozirih lahko dobite brezplačno, ako se obrnete osebno ali pismeno na poznato in pod državnim nadzorstvom obstoječo tvrdko:

EMIL KISS BANKIR
133 Second Ave., Corner 8th St., New York, N.Y.
Ustanovljena leta 1896. Sprejema vloge na 4% obresti.

DENAR V STAREM KRAJU IZPLAČAN

S tem dajemo naznanje, da smo ravnokar prejeli vest od PRVE HRVATSKE STEDIONICE V ZAGREBU, da je ves denar bil izplačan. Potrdila razpošiljamo pravočasno pošiljateljem.

Vsled potežkoč, katere so bile nastale vsled izplačevanja, je NEMETH STATE BANKA poslala 3 svoje uradnike v Evropo. Ti naj pa preskrbe, da se bode denar točno izplačeval, ter sedaj se vsako pošiljatev točno izplača.

Pošljite denar potom naše banke, ako želite, da ga točno prejmejo vaši v stari domovini.

Pošiljamo denar na hranilne vloge v vsako banko ali hranilnico v Jugoslavijo, ter vam preskrbimo hranilne knjižice brez vašega troška.

Pošiljamo denar tudi brzojavno. Brzojav stane 2.50 dolarja. Pošljite denar hitro. Vrednost kronam raste.

1000 KRON ZA $8.50

PRODAJAMO TUDI PAROBRODNE LISTKE

na vse črte. Preskrbimo našim potnikom vse potrebne potne liste. Odpravimo, ko smo že, ki [illegible]. Predno se podaste na potovanje pišite nam za pojasnila.

NEMETH STATE BANK
John Nemeth predsednik.
GLAVNI STAN: 10 E. 2nd STREET.
PODRUŽNICA: 1597—2nd AVENUE.
NEW YORK, N. Y.

NAROČNIKOM V POJASNILO.

Za oglase so odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejemamo do njih nobene odgovornosti. Vsak, kdor kaj kupi iz oglasov in če mu ni všeč, naj sam sebi pripiše. Vsako odgovornost in posledice naj nosi vsak sam. Upravništvo lista. 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ROJAKI! Naročite se na knjige Književne Matice S. N. P. J. Matica izda pet knjig, kakor hitro se oglasi dvatisoč naročnikov. Naročnina s priporočnino vred za prvih pet knjig je tri dolarje. Ako ni zastopnika Matice v vaši naselbini, pošljite naročnino tajniku Matice: Frank Aleš, 2125 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

PSIMO IZ CELOVCA.

V Celovcu postaja od dne do dne bolj živo. Po ulicah se vidijo gruče ljudi, ki mahajo z rokami in živahno zatrjujejo: "Mi hočemo glasovati za Jugoslavijo!" Sem in tja se vidijo tudi vojaške patrole, ki vodijo v svoji sredini ugledne Celovčane. Kam, ni znano, a menda že k sodniji. Vzroki: simpatija za Jugoslavijo. Vojaške patrole pobirajo v javnih lokalih gostom denar. Puste jim le toliko, da morejo še dva ali tri dni živeti. Denar, pravijo, da oddajo davkariji. Vse to diši precej po boljševizmu ali komunizmu, pa ni čuda, da so počeli meščane na cestah in na shodih odločno zahtevati, da se pas "B" takoj priklopi k Jugoslaviji. Bil sem navzoč pri takih shodih pretečeno nedeljo, kjer je govornik zbranemu občinstvu (bilo jih je 280 do 300 oseb) razlagal, da je skrajni čas, da se celovško prebivalstvo, kakor prebivalstvo pas "B", sploh izjavi za priklopitev k Jugoslaviji, ker čez eden ali dva meseca, bode že prepozno. "Imam žanesljiva poročila iz Borovelj in Velikovca," rekel je govornik, "da se tam ni skrivilo niti enemu človeku nemške narodnosti lasu, nasprotno, večina njih je dobro plačana še vedno v službi, n. pr. pri občini v tovarnah in drugih podjetjih, čeprav ima jugoslovanska vlada vso moč in pravico v rokah te ljudi brez daljnega odpusti in jih pošlje čez mejo, da bi nam pomagali stradati. Ljudstvo nemške narodnosti je v Jugoslaviji enakopravno z ljudstvom slovenske narodnosti. A mi? Kaj imamo mi? Poleg lakote mori nas še grozen strah, da postanemo kolonijalci, to se pravi, sužnji tujih nam držav. Mi, naši otroci in vnuki bomo delali kot črna živina in še ne bomo mogli poravnati dolga, ki nam ga je zapustila Avstrija. Dovolj je gorja in lakote! Kdor hoče, a mi smo dolžni svojim starim materam, očetom, ženam in otrokom, da se izjavimo za Jugoslavijo, ki nas kot poštene Nemce sprejme v svoje okrilje in nam bo darovala svobodo in življenje!" Zborovalci so mu živahno pritrjevali.

Le klika okoli "Štime" in Karn. Landmannschaft" tega še ne sliši in čaka menda dejanj, ki jih bodo pa zelo presenetili. Razume se, da tudi Slovenci, ki prebivajo v pasu "B", z veseljem pozdravljajo spremembo, ki se je pojavila, in čakajo s težkim srcem, da se priključijo k pasu "A" in s tem pripadajo v okrilje Jugoslavije.

V veri, da maščuje moža je poizkusila izvršiti, ne da bi ga popolnoma dovršila, Ana Ivaniševič iz Zamena blizo Opatije strašen zločin. Pred nekaj dnevi (3. t. m) je počakala na dvorišču svojo sosedo Schanz, ki je stanovala v isti hiši, z brivčevo britvijo z namenom, da jo ubije. Bilo je predpoldne in Schwarzove ni bilo doma. Ivaniševičeva pa ni izgubila potrpljenja ter je čakala, dokler se ni njena soseda vrnila domov okoli 11 ure. Ko jo je Ivaniševičeva zagledala na sosednem dvorišču, je skočila kot kaka levinja in v tem hipu je bila pri njej. Strgala ji je najprej klobuk z glave, in jo začela napadati z britvijo. Zadela jo je blizu ušesa, kjer ji je urezala globoko rano. Schwarzovi bi bila gotovo odzvonila zadnja ura, ko bi ne bil prišel mimo neki Luigi D'Aborti, kotlar po poklicu, ki je takoj spoznal nevarnost. Tekel je na dvorišče, zgrabil Ivaniševičevo za roke in jo prisilil da je morala izpustiti britvo na tla. Tako je bila Sshwarzova rešena, toda je morala nemudoma v bolnišnico. Ivaniševičevo so zaprli. O vzrokih, ki so dovedli Ivaniševičevo do tega koraka se pripoveduje naslednje: Njenega moža Ivaniševiča so oblasti izgnale kot nevarnega protitalijanskega hujskača. Njegova žena Ana je začela takoj sumiti, da ga je obltstim ovadila njena soseda, ki je stanovala v isti hiši. Sklenila je torej, da mora moža maščevati in je izbrala gori opisani način, kateri pa ji ni posrečil.

Razkol v jugoslovanski socijalni demokraciji. — Ljubljana, 8. "Vsem strankam organizacijam in sodrugom! "Naprej" objavlja naslednji oklic: Našim meščanskim strankam, zlasti pa klerikalni stranki, se je posrečilo pridobiti nekatere posameznike, ki so komaj prišli v stranko, za grdi namen, da razbijejo doslej enotno stranko slovenskega socijalnodemokratičnega proletarjata. Ti temni individuji so že dolgo rovali proti stranki in njenim posameznim institucijam. Znani ing. Gustinčič, ki je med vojno bil plačan od sovrstnika ruskega carja, od črnogorskega despota Nikite krvavega spomina, je bil prvi, ki je začel zanašati nered med naše vrste, tako, da ga je stranka, v katero se je bil vpisal, moralu izključiti. Toda pridobil si je bil zaveznikov, zlasti vladnega komisarja dr. Lemeža in sedanjega tajnika železničarske organizacije Josipa Petriča. Ti in še nekateri med njimi, zlasti tudi svak klerikalnega deželnega predsednika dr. Brejca, L. Vencajz, so začeli delati na ustanovitvi nove stranke, takozvanih komunistov Mi smo vedno bili socijalno-demokratična stranka in takšna hočemo tudi ostati. Naše organizacije so se po prevratu zelo pomnožile in tó ne da miru ne spanja niti meščanskim strankam, niti posameznim častihlepnežem, ki si hočejo tako postlati ugodno ležišče na račun organiziranega delavstva. Prepričani smo, da se to lopovsko delo ne bo posrečilo in da bo delavstvo spoznalo, da bu je nujno potrebno, da ostanejo njegove vrste enotne. Naše delavstvo je tako razumno, da se ne bo teplo med seboj na veselje in v korist meščanskih strank in reakcije. Pozivljamo vse organizacije in sodruge, da razdirajoče in izdajalce delavske sloge, kjerkoli se prikažejo postavijo pod kap in se izrečejo za enotnost in za sklepe izvrševalnega odbora, ki so bili objavljeni v "Napreju." Ta, ki danes razdira delavsko slogo in enotno stranko delavskega socimo-demokratičnega proletarijata, je izdajalec. Postopajte kot s takimi.'

Deželna vlada za Slovenijo. — Ljubljana, 9. Belgrajska vlada je imenovala za Slovenijo šest poverjenikov in sicer so imenovani: za notranje zadeve: prof. Bogumil Remec, za uk in bogočastje: dr. Karel Verstovšek; za pravosodje: poslanec Josip Fon; za socijalno skrb: dr. Andrej Gosar; za kmetijstvo: posestnik Jakob Jan; za javna dela: inž. Dušan Sernec. Ukaz o imenovanju še ni podpisan, ker je regent odsoten.

POTOP. Zgodovinski roman.

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

Ako je tako, bratje moji, so pregrešne vaše misli in vi grešite zoper usmiljenje božje, zoper Njegovo mogočnost, zoper moč presvete Patronke, kateri služabniki se imenujete. Kdo izmed nas sme reči, da ne zamore ta presveta Kraljica ubraniti Sebe in nas ter nam ne more nakloniti zmage? . . . Naša dolžnost je samo, prositi jo za sveto pomoč."

"Oče!" odvrne plemič. "Tu ne pojde za naše vratove, ne za naše žene in otroke; pač pa trepetamo pri misli, kaj bo z našo trdnjavo potem, ako jo sovražnik vzame z naskokom?"

"Radi tega tudi nočemo prevzeti nase odgovornosti," doda drugi.

"Ker nihče nima pravice jemati je nase, niti gospod prednik," reče tretji.

Opozicija je naraščala tembolj, ker so molčali mnogi menihi.

Mesto da bi prednik odgovóril, jame zopet moliti; nato se obrne k navzočim ter reče:

"Kdo prevzame nase takšno odgovornost? Kdo sme ovirati Marijo, da ne bi delala čudežev v rešitev kraljestva in vladajoče v njem katoliške vere?"

"Tak predrzneš se ne najde med nami!" zakliče Zamojski.

Po tem razgovoru ni niheče več mislil na udajo.

Ne glede na to je vendar ugonobljujoča setev izdajališčevega zrna rodla strupen sad. Novica, dase je odovedal prestolu Jan Kazimir, je prišla tudi ženskam na ušesa; odtod se je razširila med služabniki, ki so razširili to novico tudi med vojaki. Na te poslednje pa je napravila najslabši vtis. Jeli so se zbirati v tolpe ter ukrepati ,češ, da je daljši upor naranost nemogoč in da ne kaže ubogati menihov, ki tega ne razumejo.

Nek topničar, Nemec po rodu, na katerega pa se ni bilo zanesti, je svetoval vojakom, naj sami vzamejo to stvar v roke ter se glede predaje trdnjve smi pogodijo s Švedi. Někateri so podpirali to misel, toda našli so se tudi takšni,, ki so se odločno uprli izdajstvu ter ga nemudoma naznanili Kordeckemu.

Prednik, ki je najbolj zaupal v nebeške moči, je znal tudi tu izborno odpomoči ter je takoj v zarodu zadušil upor. Pred vsem drugim je vodilje vstaje, s puntajočim se Nemcem na čelu, zapodil iz trdnpave, ne zmeneč se niti za to, da oni lahko ponesejo Švedom vest o stanju trdnjave in sploh njenih slabih straneh. Na to je podvojil mesečno plačo posadki ter sprejel od nje prisego, da bo branila samostan do posljednje kaplje krvi.

Podvoil a je tudi čuječnost in sklenil še marljivejše nadzorovati ne le najete vojake, marveč celo svoje menihe. Starejši menihi so morali prepevati po noči predpisane psalme; mlajši pa so razun službe božje morali še opravljati službo na obzidju. Naslednji dan je izvršil pregled pešcev ter odločil za vsako bastijo po jednega plemiča z njegovo družino, po deset menihov in dva zanesljiva topničarja. Vsem tem je bilo naročeno, čuvati po dnevu in uo noči poverjena jim mesta. Kmitic in Čarnecki sta prevzela stolp na južni strani.

Načelnikoma nad stražami sta bila imenovana oče Dobroš in Zahar Malahovski. Nesposobne za vojno so odločili na streho. Nadzorovanje nad ognjišči, ki bi imela osvetljevati obzidje, da bi se mu pešci ne mogli približati, je bil poverjen očetu Lisoti.

Po noči se je kazal gora kot nekaka orjaška svetilnica. To je res olajšalo Švedom streljanje, ob enem pa je tudi služilo v znamenje, da se trdnjava še krepko drži, ako bi slučajno prišla obleženem pomoč.

Na ta način ni bila namenjena trdnjava, da bi se udala marveč se je še vnetejše pripravljala za obrambo. Prednik Kordecki je hodil vsako jutro po obzidju ter se veselil nad tem, da je bilo vse v redu; hvalil je poveljnike ter spodbujal prostake.

"Mečnik seradski je zelo vesel," je dejal, ko je dospel k Čarneckemu, " da se je priredilo vse tako, da se niti bolje ni moglo. Čutim, da smo sedaj dvakrat močnejši, nego smo bili poprej. Nov duh je stopil v naša srca. Jaz se medtem zopet poprimem pogodb. Treba jih je zavleči čim najdalje mogoče, kajti s tem preprečimo prelivanje krvi."

"Ej, častitljivi oče!" zakliče Kmitic, "kdo bi še sedaj mislil na pogodbe? To je samo potrata časa. Bolje bi bilo, napraviti izlet ter pobiti te pasje sinove."

Prednik Kordecki se je nasmehnil ter ga potrkal po rami.

"Eh, kakšen vojak ste!" reče. "Kar žeja vas po krvi . . . Tu imate za to!"

In žnovič ga je oplazil po licu. Kmitic je med tem kakor učenec, umikal lica ter ponavljal:

"Biti je treba Švede, biti, biti!"

Tako so se vedrili branitelji, ki so se žrtvovali za domovino. Medtem pa ni odklonil prednik, ko je videl, da se Miller poprijemlje vsake bilke, da bi ponovil pogajanja, marveč se nasprotno radoval nad vsakim novim poskusom,

MALI OGLASI
Classified Advertisements

POTREBUJEMO

delavce za delo v livarni. Kakor tudi za delo zunaj pri kopanju. Dela se 9 ur na dan, plačamo po čas in pol za nadurno delo. Lahko delate če hočete po 60 do 70 ur na teden.

Nadalje potrebujemo izučene livarje za delo pri sivem železu. Dobra plača in delo od kosa. Dobra stanovanja se lahko dobe v najem vsak čas, seveda morate imeti svoje pohištvo. Pišite če je mogoče v angleškem na

EMPLOYMENT DEPARTMENT,

GENERAL ELECTRIC COMPANY,

ERIE, PA.

POTREBUJEMO

močne ženske za delo v naši pralnici. Nobene skušnje se ne zahteva. Plača je $17 na teden.
HUNGERS WEST SIDE LAUNDRY
1437 W. Madison St., Chicago.

POTREBUJEMO ŽENSKE

za lahko tovarniško delo. 8 urno delo, v soboto pol dneva. Dobra plača. Oglasite se na: 659 Hobbie Street.
SETHNESS CO — Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DELAVCE

za gradnjo. Oglasite se pri:
SANATORIUM, Lincoln Park ob jezeru, ravno nasproti **Fullerton Ave., Chicago, Ill.**

PRODA SE

lepa, 80 akrov obsegajoča farma, 40 akrov je obdelano, 40 pa lep gozd. 6 sobna hiša, hlev 40x80, silo 100 toneelat, hiša za mleko, shramba za koruzo in štirje hlevi za prašiče in kure, mnogo sadnega drevja. Šola, poleg lepa cesta in je le 6 milj od mesta. Cena temu je $4,200 (štiri tisoč dvesto).

Potem se proda še druga farma, obsegajoča le 20 akrov zemlje, 15 akrov je obdelanega, drugo je dober les. Šest sobna hiša, hlev, kokošnjak, 60 kokoši, 2 konja, vozovi in drugo orodje, le 5 milj do mesta. Cena je $2000, takoj se plača en tisoč, drugo pa na lahke obroke.

Tretja farma, obsegajoča 40 akrov zemlje, proda se po $18 aker; dobra zemlja in lep les, le tri milje od mesta in železnice. Za vse gornje prodaje farm obrnite se osebno ali pa pismeno na naslov: JOSEPH PRUSS, R F D 4, MUSKEGON, MICH.

NAJ SE MI PRIJAVI

JOSIP FONDA, doma iz Sv. Pavla pri Preboldu, pošlje naj mi svoj naslov, da mu lahko pošljem razna pisma, ki so pri meni in so bila poslana zanj iz starega kraja. Zelo važno. Rojaki, opozorite ga na to. Moj naslov je: Louis Aidich, P. O. Box 38, Girard, Ill.

SVOJE ROJAKE ZDAJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljeniške postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svojo rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka **Matija Skender, Javnega Notarja, 5227 Buttler Street, Pittsburgh, Pa.** On Vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

MALI OGLASI
Classified Advertisements

POTREBUJEMO

možke delavce za delo v naši veliki gumijevi tovarni na zapadni strani. Dobra plača. Dobro delovno stanje. Oglasite se pri:

MECHANICAL RUBBER CO.,
2639 W. Grand Ave.,
CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO

ženske delavke, manj kot 35 let stare, za razna tovarniška dela v gumijevi tovarni na zapadni strani. Dobra plača in delovno stanje.

MECHANICAL RUBBER CO.
2639 W. Grand Ave.
CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO

"Die sinkerje in trimming die izdelovalce. Strojnike, barvarje, navadne delavce itd. Dobra plača. Stalno delo in prijazna okolica. Oglasite se pri: A. H. Myers, delodajalnemu uradniku.

WHITMAN & BARNES MFG. COMPANY
Morgan and 120th St.,
CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO DELAVCE

za učenje stalnega rokodelstva, izdelovanje zabojev. Dobra plača za čas učenja, kakor hitro se dovolj priučite, damo delo od kosa. Zasluži se od $25 do $40 na teden. Oglasite se pri:

LEIGH BANANA CASE CO.
2230 S. Union St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
50 DELAVCEV

ZA DELO PRI GRADNJI. — WESTINGHOUSE CHURCH KERR & C., 4710 W. DIVISION ST. — OGLASITE SE NA HIRSCH ULICI PRI VSTOPU.

POTREBUJEMO

PREMOGARJE za delo s pikom in nakladalce s strojem, samce in oženjene z družino. Rabijo se odprte svetilke, ni plina, dela se stalno vsak dan. Premog je visok 3½ do 4 čevljev, unijska plača, nobenih nerednosti. Katerega veseli stalno delati, naj pride sem z vlakom iz Kresson postaje ali pa iz Blairville Section, ali od Johnstowna je prva postaja Seward in potem še 5 milj po državni cesti do premogorova. Naša postaja se imenuje **Scott Glen, Pennsylvania. (Indiana Co.)—Kiskiminetas Coal Co.**

POTREBUJEMO DELAVCE

za delo v tovarni pri kanvah. Prijazno delo, dobra plača. V sobotah se konča zgodaj. Oglasite se pri:

PRICE BAKING POWDER FACTORY.
1001 Independence Blvd.,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

Dekleta za splošno delo v pekarni. Nobene skušnje se ne zahteva. Dobra plača, dnevno delo. Oglasite se pri:

1107 W. CONGRESS STREET,
Chicago, Ill.

MALI OGLASI
Classified Advertisements

POTREBUJEMO
ŽENSKE DELAVKE

za šivanje na stroju z gonilno silo. Delovne ure so 48 ur tedensko. V soboto dopoldne. Dobra plača in stalno delo.

UNITED STATES TENT & AWNING CO.,
229 N. Desplaines St.
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

možke delavce za šivanje na stroju z gonilno silo, za šivanje debelega platna. 48urno tedensko delo —ob sobotah pol dneva. Stalno delo, dobra plača.

UNITED STATES TENT & AWNING CO.,
229 N. Desplaines St.
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
. MLADENIČE,

nad 15 let stare, za lahko delo pri sestavljenju in prebiranju raznih izdelkov v naši tovarni.

H. G. SAAL & CO.,
4410 Ravenswood Ave.,
Chicago, Ill.

TOVARNA
UNION SPECIAL MACHINE COMPANY
311 West Austin Ave.

lahko uposli:

Izučene strojnike pri strojih za izdelavo navijačev, ročne navijačne strojnike, pomočnike strojnikom, za dnevno ali nočno delo, še posebno delavci ki imajo skušnjo dobe prednost. Mladeniči nad 16 stari in navadni delavci dobe pri nas delo.

Oglasite se pri:

Employment Departmentu

v pondelek, sredo in četrtek večer do 8 ure. V sobotah dopoldne. Oglasite se na:

311 W. Austin Ave.,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

ženske delavke za lahko, čisto delo. Plača $16 na teden. Stalno delo. Oglasite se pri PEPSODENT CO., 6th floor, 1104 S. Wabash Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

DELAVCE pri lesu, plača vsak večer. Oglasite se pri:
2301 S. Crawford Ave., Chicago.

POTREBUJEMO

delavce za razna dela. Plačamo po $4.50 in $5.00 na dan. Pridite na: **900 West 18th Str., Chicao, Ill.**

POTREBUJEMO

Izučenega hišnika.
Oglasite se:
Housekeeper
HOTEL BREVORT
120 W. Madison St.
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

rokodelce in navadne delavce za stalno delo, dobra plača, sestavljenje pri stolu, strojnike, kovače in livarje.

Navadne delavce za notri in zunaj. Oglasite se pri: Mr. Hermanson Briggs House, Randolph and Wells St. vsak dan ta teden, ali pa pišite na urad: **BUDA COMPANY, Harvey, Ill.** blizo Chicago